

Til Utdanningskomiteen

Teknas innspill til Stortingets behandling av lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 100 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna støtter intensjonen til endringene i opplæringsloven hvis formål er å bidra til at flere unge skal være klare til arbeidslivet og at bedriftene i større grad får dekket sitt behov for kompetanse fremover. Det norske arbeidslivet er høykompetent og trenger folk med relevant høyere utdanning eller fagbrev.

Teknas innspill behandler kun spørsmålene i kapittel 44 om rådgivning i grunnskolen og videregående skole samt forslag om en ny sak knyttet til lovens § 9A-4 og 5.

Rådgivning i grunnskolen og videregående skole

Etter Teknas syn er en godt kvalifisert rådgivningstjeneste i skolen et viktig ledd i arbeidet med å skape motivasjon for videre skolegang og hjelpe elevene i deres yrkesvalg. Den foreliggende rapporten til forsknings- og utviklingsprosjektet «[Nye ambisjoner for karriereveiledning i skolen](#)», som er gjennomført på oppdrag fra HK-direktoratet, skisserer opp et godt utgangspunkt for videreutviklingen av karriereveiledningen. Etter Teknas syn bør karriereveiledningen være en mer sentral del av skolens planapparat og inngå i skolens kjernevirksomhet.

Kompetansekrav

Tekna mener at det må være et minstekrav om formell utdanning, og kompetanseheving må inngå i en langsiktig prioritering av karriereveiledningen i skolen. Tekna mener det er en stor utfordring at dette i dag er et fagfelt uten konkrete beskrivelser av hva innholdet i karriereveiledningen i skolen skal eller bør være. Etter Teknas syn må dette konkretiseres for å sikre en bedre operasjonalisering av oppdraget slik at frafallet og omvalgene i videregående fortsetter å gå ned.

Etter Teknas syn bør det stilles kompetansekrav til alle som jobber med karriereveiledning i skolen. De som jobber med karriereveiledning bør derfor få tilbud om relevant etter- og videreutdanning slik at samtlige kan imøtekomme det aktuelle behovet for kompetanse om karriereveiledning. Videre bør det stilles krav til formell kompetanse i karriereveiledning når det ansettes nye rådgivere som skal ha ansvar for karriereveiledning i skolen. Dersom skolen ansetter personale uten den formelle kompetansen, bør det være et krav om å tilegne seg dette innen rimelig tid. Dette må arbeidsgiver ha ansvaret for å legge til rette for.

Tekna mener at det må stilles formelle krav til kompetanse i karriereveiledning i skolen.

Behov for forskriftshjemmel

Tekna deler HK-direktoratet sin argumentasjon for behov for forskriftshjemmel om rådgivning. En forskrift kan bidra til å tydeliggjøre hva rådgivningen om karriereveiledning skal inneholde og gi av utbytte. Etter Teknas syn bør man videreføre forskriftshjemmelen for å sikre kvaliteten på karriereveiledningen og et likeverdig tilbud til alle elever, uavhengig av landsdel. Tekna støtter NHOs forslag om å videreføre og utvide dagens hjemmel til å omfatte behovet i arbeidslivet generelt, og behovet for lokalt arbeidsliv spesielt.

Tekna mener at det er behov for en forskriftshjemmel om rådgivning.

Innsikt i det norske arbeidslivet

Tekna mener at karriereveilederne må ha innsikt i det norske arbeidslivet. Etter Teknas syn er det særlig viktig at det legges til rette for at rådgiverne i større grad enn i dag kan trekke inn ressurser som finnes utenfor skolen i sitt daglige arbeid, slik at våre ungdom kan få råd basert på muligheter og behov i det norske arbeidsmarkedet.

Eierskap til veiledningen

Etter Teknas syn må det en omlegging til dersom elevenes rådgivning om utdannings – og yrkesvalg skal bli mer vellykket. Målet må være at de som veileder har innsikt i tematikken.

Tekna mener at man derfor bør vurdere om videregående skole skal ha ansvar for veiledningen i ungdomsskolen.

Skolens aktivitetsplikt § 9 A-4 og 5

Tekna viser til Deloitte's rapport [Evaluering av nytt kapittel 9 A i opplæringsloven](#). Det konkluderes med at sentrale målsettinger med lovendringen er oppnådd. Skolene handler raskere, det er mer systematisk oppfølging og håndtering av et bredere sakskompleks enn tidligere, og man ser mer systematisk forebyggende arbeid. Samtidig finner de en rekke utfordringer. Flere skoleeiere og skoler bekymrer seg for om terskelen er for lav for hva som regnes som en skolemiljøsak. De opplever også at saker behandlet hos fylkesmannen blir ensidig belyst fra eleven og foreldrenes perspektiv. Det oppleves i en del saker at skolens og skoleeierens faglige vurderinger i en del saker blir underkjent, og at andre involverte ikke blir hørt. Lærere opplever at deres versjon av saken ikke kommer frem.

Tekna vil trekke frem at når det gjelder ordlyden om mobbing og krenkelseser, så må dette defineres, og det må tydeliggjøres hva som fører til den spesifikke kategori. Dette gjøres best ved at det i forarbeidene til opplæringsloven, vises til helt konkrete eksempler.

Tekna vil også vise til at det i kjølvannet av aktivitetsplikten oppleves å være et betydelig større trykk på rapportering og en rekke unødig dokumentasjonsarbeid, noe som stjeler tid fra læreres primæroppgaver, og som oppleves som en unødvendig tidstyv.

Tekna mener det raskt må igangsettes et arbeid med å se på aktivitetsplikten i § 9 A-4 og 5 med sikte på å bedre læreres rettssikkerhet gjennom en uttalelserett, avklare rammene for læreres fullmakt til å utøve klasseledelse og se hvordan man kan gjøre arbeidet med å oppfylle et godt læringsmiljø mindre byråkratisk og fjerne tidstyver.